

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Közteltek.)

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 19. sz.

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Olvasóinkhoz

Budapest, 1902. szeptember 1.

A „Halászat” jelen számmal negyedik évfolyamának küszöbéhez ért.

Midőn három évvel ezelőtt első ízben léptünk a nyilvánosság elé, a lap célját illetőleg, a következőket írtuk: Foglalkozni fogunk mindazzal, a mi a halak életével, tenyésztésével, a vizek művelésével összefügg, a mi a halászatot mint termelést és foglalkozást természetrajzi, technikai, jogi és közigazgatási szempontból érinti.

Éber figyelemmel kísérjük az ezen termelési ág terén mutatkozó haladásokat, újításokat, hogy azok beható ismertetése által ne csak alapot szolgáltatassunk a halászat fejlesztésére, de alkalmat nyújtsunk az ez iránt érdeklődők művelődésére is.

Lapunk feladatai közé soroztuk továbbá a halászatot érintő mindennemű hatósági intézkedéseket, valamint a közigazgatási vagy igazságszolgáltatási, idevonatkozó elvi jelentőségű határozatokat és döntvényeket, nemkülönbén az érdekesebb jogeseteket is közzétenni, hogy egyrészt a jogkereső közönségnek tanácsadónak szolgáljanak, másrészt, hogy összegyűjtsük az anyagot, a melyen halászati törvényünk revíziója a gyakorlat igényeinek megfelelőleg végrehajtható lesz.

Különös figyelemmel kísérjük a közvizeken alakult halászati társulatok működését, mert mint érdekeik hivatott védője, oda törekszünk, hogy lapunk tolmácsuk, összekötő kapcsuk legyen.

A társulatok ügyeit illetőleg közöljük beléletük jelentősebb mozzanatát, üléseik jegyzőkönyvét, intézkedéseik és tevékenységük ismertetését; minden idevonatkozó tárgyilagossággal közleménynek annál szívesebben nyitunk tért, mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy a jó eszmék, a gyakorlati tapasztalatok közkinccsése tétele által a társulatoknak különösen jó szolgálatot tehetünk egyebek között azért is, mert igazgatásuk fejlődése tájékozásra különösen reászorul.

Hogy adott programunkhoz becsületes igyekezettel hívek maradni iparkodtunk, arról az eddig megjelent kötetek tanuskodhatnak. Ez lesz célunk a jövőre nézve is, a midőn ugyanezzel a programmal kívánunk halászatunk fejlesztésén munkálkodni.

A kezdet nehézségeit leküzdve, némi önérzettel mutathatunk rá arra a tényre, hogy lapunk terjedelme eredeti alakjához képest immár megkétszereződött, nemkülönbén hogy úgy olvasóink, mint munkatársaink száma is öröndetesen szaporodott. Ha ezek mellett szerencsések lehetünk a földművelésügyi miniszter ur anyagi támogatására hivatkozni és végül arra a körülményre utalni, hogy lapunk jövőben az Országos Halászati Egyesület kiadásában, ennek hivatalos közlönyeként jelenik meg: bizonyára joggal reméljük, hogy azt feladatainak magaslatára emelni és azon megtartani fogjuk.

Abban a meggyőződésben, hogy lapunknak mindazok hasznát veszik, a kik a halászzal valamilyen módon foglalkoznak, ajánljuk azt a művelt közönség figyelmébe és pártfogásába.

Halaszgazdaságok jövedelmezősége.

Halaszgazdaságok jövedelmének részletes s pontos megismerésére ritkábban nyílik alkalom, mert egy részt kevés helyen megfelelő a könyvvitel, másrészt, mert az üzleti természetű részletek nyilvánosságra hozatala nem mindig ajánlatos. Két nagyobb uradalom szivességéből az alábbiakban mégis bemutat-hatunk olvasóinknak két teljesen pontos s részletes adatokat tartalmazó jövedelmezőségi kimutatást.

A *mindszent-allyói* uradalomnak Levelény-pusztán 82 kat. holdnyi pontyos tógazdasága van, a melynek tavai tulajdonkép az ármentesített területen maradt Kis-Tisza medrek kapcsolatban egy 7 kat. hold nagyságú mű-réttel, a melyet ivadék nyeresre használnak fel. A tavak megtöltése s lecsapolása vízemeléssel történik.

Ennek a 82 kat. holdnak hozama az 1901. év folyamán az alábbi táblázatban van összeállítva.

Ezzel szemben megjegyzendő, hogy a befektetés volt 1898-ban 2784·90 korona és 1899-ben még 1053·08 K., összesen tehát 3837·98 korona; ennek törlesztésére az uradalom évenként 10%-ot számítván, maradt 1901-re 2883·20 korona.

A kiadások már most a következők:

1. Törlesztés az 1901-re maradt 2883 20 korona befektetési összegből 10%	288·32 K.
2. A befektetési összegből megmaradt 2594 88 korona után 1901-re 4%-os kamattal	103·79 K.
3. Az üzem költsége 1901-ben	1598·76 K.
Összes kiadás	1990 87 K.

Levonva az összes kiadást az összes bevételből, maradt a *82 kat. holdra tiszta jövedelem 5262·53 K.*

A Levelény-pusztai tógazdaság hozama 1901-ben.

Folyó szám	Behelyeztek tavaszkor		Lehalásztak őszi		Húszzaporulat			Egységár	
	n é v	kgr.	kgr.	n é v	súly, kgr.	értéke		K	f.
						K	f.		
1	Ivatás	—	4395	Egyéves pontyot	4395	1758	—	—	40
2	Egyéves pontyot	618·2	2488	Kétéves pontyot	1869·2	1308	44	—	70
3	Kétéves pontyot	1001·4	2775	Hároméves pontyot	181·6	181	60	1	—
4	Maghalat	88·0	171·0	Maghalat	1592	1910	40	1	20
5	—	—	668·0	Vegyes halat	83·0	99	60	1	20
	Összesen a halhúszzaporulat				668·0	133	60	—	20
6	A tavak nád- és gyékény-termése 10,292 kéve				8788·8	52·1	64	—	—
	A nyers jövedelem összege				—	1861	76	—	—
						7153	40	—	—

Halkirályok.

— A „HALÁSZAT“ eredeti tározója. —

Irta: *Krenedits Ferencz.*

Nyilvánvaló dolog, hogy a költöző madarak vezért választanak, hogy a ludak és darvak őrt állítanak, hogy a hangyák parancsnokuk utasítását követik és hogy a méheknek királynéjuk van...

Arról azonban csak a beavatottak tudnak, hogy a száraz földön a kígyók fölött egy „kígyókirály“ uralkodik s hogy a vizekben pedig egy-egy hering, angolna és csuka-király trónol övéi felett, pedig hát ez a dolog az északi tengeren annak renoje és módja szerint kitapasztalódott, azt mondják az odaváló friz halászok, hogy régesrég, mikor mégoly nagy „Isten áldás“ háromlott az északi tengerből az emberekre, hogy a Friz-szigetek lakói mindig bővében voltak a halaknak: egyszer az odaváló halászok telhetetlenségükben arra vetemedtek, hogy az északi tenger egész elérhető területét meghalászták. Mikor is azután a töménytelen sok hal között egy nagy heringet is kifogtak, melynek egy korona volt a fején és a hasára pedig titkos írással annyi minden volt írva amennyi csak ráfért, akkoriban — mint mondják — a friz halászok nem sok ügyet vetettek a csoda-ha-ra, hanem csak megették; a húsa kitűnő jó volt, olyan amilyent annak előtte még soha sem ettek... megadták azonban tehetlenségüknek az árát, mert hogy hiába járták már azután a nagy vizet, nem bírtak többé benne halat fogni, még csak egy fiát se. Ekkor jöttek rá, a nép bölcsei, hogy azon időben kifogták a „halkirályt“ és hogy a fejedelmüktől megfosztott hal-állomány pártot ütven ellenük,

tőlük kivándorolt. Még nagy szerencse, — mondják — hogy időközben a vizek szabadján ismét királyválasztó országgyűlést tartottak a halak s megválasztva maguknak egy délcege hering-királyt, a csillapíthatlan nonvágytól üzetve hozzájuk ismét visszatértek. Sokat tud róla beszélni a halásznép, hogy az édesvizekben még manapság is minduntalan belekerül a hálóba is egy-egy „halkirály“ többnyire csuka s hogy azok a halászok a kik nem csak mától-holnapra gondolnak, az ilyen halat szépen visszaeresztik a vízbe, nehogy valamiféle baj érje őket, mint a hogyan az egyszere telhetetlen halászokat érte, akik mikor már igen jó fogást csáltak, azért még mindegyre halásztak, hogy azt mondják: fogjuk ki most már mind a mi csak van... a mint így megint keríteneek és kihúzzák a hálót, hát látják, hogy benne van a hálóba az „egyszemű agyaras csuka-király... Nossza iparkodnának vele kifelé, csak hogy a mint a csónakba akarják emelni az agyarást, hát csak nagyot vet az magán, megbillen arra a csónak és a vízbe fordulnak a halászok, bizony még az életüket is csak alig bírták megmenteni... Találtak halászok, a kik a halkirályt csa afintóságát egészen kitapasztalták, ezek azt mondják hogy az ilyen hal semmit se fél, sőt hogy nagyon szokott incselkedni a halászokkal, különösen ha megsókálja a fogást. Ilyenkor tűnik ki, hogy „nem néma a hal“: ez ugyanis egyre kiabál, hogy azt mondja: „itt is van még egy ezt is fogjátok ki!“ ha azután kivetik a hálót magával viszi azt s még szerencse, ha a háló árán jó maguk megszabadulnak, mert ilyenkor könnyen fölfordul a ladik és nem, csak hogy a már kifogott halak szabadulnak, de még a halászok maguk is könnyen odavesznek, mert úgymond:

Ha ezeket a számokat a tógazdaság kat. holdjára vonatkoztatjuk, akkor *egy kat. holdra* esik:

46'80 korona befektetés
197'18 kgrm. évi hússzaporulat
19'19 korona évi üzemköltség
64'17 korona évi tisztajövedelem.

* * *

A gróf Széchenyi István kalmáncsai uradalmából nyert adatok, bár csak egy egészen kis 6'5 kat. hold kiterjedésű tóra vonatkoznak, szintén érdekesek. A tavat természetesen csakis más tógazdaságból nyert pontyivadék hizlalására használják.

Az 1901. év április havában a tóba bocsátottak 1000 drb egyéves pontyot összesen 80 kgrm súlyban. Az őszi lehalászásnál megkerült 997 db ponty, összesen 1218'25 kgrm. súlylyal. Mindössze 3 db ponty kallódott tehát el, a mi igazán bámulatos dolog és az összes súlyszaporulat kitett 1138'25 kilót. Ebből eladtak:

1. 599'25 kgrmot à 90 fillérért ... 539'33 korona
2. 619'00 kgrmot à 80 fillérért ... 495'20 korona
összes bevétel ... 1034'53 korona

Ez az összeg képviseli a nyers jövedelmet. A tó előállításai költsége 603'68 korona volt, a szükséges szerzőszámok berendezési ára pedig 274'20 korona, úgy hogy az összes befektetés 877'88 korona. Ennek az összegnek az uradalom 17 százalékát számítja törlesztéses kamatra s fentartásra. Ezek alapján a kiadások a következők:

1. A befektetés 17% törlesztésre és fentartásra ... 149'24 K.
2. A haleladásnál és lehalászásnál felmerülő költségek ... 147'48 K.
3. Halpásztor fizetése ... 80 „
4. 1000 db. éves ponty beszerzése ... 147'70 „
Összes kiadás ... 524'42 K.

Levonva a kiadást a bevételből marad a 6'5 kat. hold tó tiszta jövedelmére 510 K. 11 fillér.

Ha itt is átszámítjuk az értékeket a tó kat. holdjára, akkor *egy kat. holdra* esik:

135'05 korona befektetés
105'— kgrm. évi halhússzaporulat
35'— korona évi üzemköltség
78'47 korona évi tiszta jövedelem.

~~~~~

A vízmennyiség hatása a halak növekedésére.

Igen érdekes eredményekre bukkant dr. Hoffbauer azon kísérleteinél, hogy a halak fejlődésére milyen hatással van az, ha kisebb vagy nagyobb mennyiségű vízben élnek. A szerzett tapasztalatok magukban is igen érdekesek, de meg a dolognak gyakorlati jelentősége is lehet idővel, nem tartjuk tehát fölöslegesnek erről röviden megemlékezni.

Dr. Hoffbauer figyelme úgy terelődött e felé a tárgy felé, hogy nyár derekán áthelyezve a pontyivadékot a kísérleti állomás tavaiba, aquareumba is tett azokból, s az őszi lehalászásnál azt találta, hogy a míg a tó halai 7 cm-ről 18 cm. hosszúságukra s 60—100 gr.

„Sok szövevénye vagyon ám a vizeknek, a melyek között csak a halak ismerik ki magukat, aki az ilyenbe belekeveredik, vége van annak.“ Ez azonban még nem minden, mert úgymond: „A vízi lakóknak is vannak halóik, melyikkel betudják hálózni az emberfiát, olyan irgalmatlan hálókkal kerítik körül az áldozatot, hogy semmi módon sem lehet belőle kikeverednie, nem is kerül az ilyen a fölszínre soha, ott falják fel a harcsák a hol van.“

A székely halász emberről szólva, a magyar halászat könyvében Herman Ottó is szót ejt a halkirályról, melynek úgymond: a székely nemcsak hogy hírét hallotta, de sőt látta is: „az Olt-harcsa halásza azt regéli, háza tűzhelyénél és vele tanyázó társainak, hogy a Rákos szorosáiban. — ott a hol a Független kóorma mered az ég felé, — hogy ott él a halak királya a k o r o n á s h a r c s a, melynek a feje úgy ragyog, mint a távol kelet gyémántja s hogy ez a hal akkora nagy hal, hogy bekapja az embert, mint a legyet...“ E rege öletéből élénk tár a Herman Rákos kies vidékén azt a veszélyes helyet, hol az Olt folyása meglassul, a víz nagy kanyarulatban foly és a nagy kanyargás egyes sodrain gyors forgású tölcéserek keletkeznek.... „A folyó ezen helyen mint mondani szoktuk feneketlen mélységű. Itt valamikor a midőn a tenger vize kiszakadt nagy zuhatagok lehettek, a melyek mély üregeket vájtak.... bizonyos, hogy ebben az örvényben java harcsák élnek, s ha megtörténik, hogy egy ilyen mázsás rab ó alkonyat táján ráveti magát valamely pipáló keszgre s a lökés hevében feje kikerül a víz színe fölé, az esti nap sugara elpattan a síma, nyálkás vizes tejről, melynek tükrözése ilyenkor lehet gyémántszerű is.“

Fel-fel újulnak emlékezetünkben gyermek-meséink véghangjai s eszünkbe jutnak mindazok a regék, melyek a veszerhez fűződnek s melyek a nép ajkán úgyszólván szálló-igékké váltak s melyeket midőn gyermekeik körében megszólíttatnak, úgy tűnik fel az a sejtémes hang előtünk, hogy a népia még ma is való alapot kölcsönöz ezen regéinek s úgy tünteti fel azokat, mintha az elbeszélő jó maga is azt gondolná hogy egykor réges-régen az emberek szemei előtt éltek, mindazok a csodalények, melyekről a regében szól. Az említett halkirály k mellett szól népünk egy csodapontyról, mely egy szegény halász horgára akadt, a ki igen megijedt, mert hogy korona volt a ponty fején s azért vissza is eresztette a vízbe, a csoda-ponty azonban nem akart adósa maradni a szegény halásznak, sőt boldogította volna s, ha telhetetlen felesége el nem rontja a dolgot — mikorra ugyanis halászás után haza ment a halász kidőlt-bedőlt putrija helyén egy takaros kis házacska-talált, mely minden szükségességgel is el volt látva, sőt még az éiészkamara is tele volt, az asszony azonban ezt a jó módot keveselte és egyre küldözgette az urát a pontyhoz, hogy azt mondja herczegn, majd meg hogy királyné, később meg már hogy azt mondja császárné lehessen. Mikor meg volt a császárság, jó eleve meghagyta a nagy telhetetlenség fölött mérgelődő ponty-király a halásznak, hogy azt mondja „most már azután elég legyen...“ az asszonynak azonban még nem volt elég, mert hogy azt mondja az urának: Otven embert nyakasztatott le, de teremteni egyet se tudott, menjen hát el a pontyhoz még egyszer és mondja meg neki, hogy ő Atyaisten szeretne lenni.... hát elmegy a halász a tóhoz és hívja a pontyot, de látja,

közötti sulyuakra nőttek, addig az aquariumban élt halak csak 7½ cm. hosszúakra s 9½ gramm sulyuakra fejlődtek. Élelemben pedig az aquariumban tartott halak sem szenvedtek hiányt s igen élénkek, tökéletesen egészségesek voltak.

A fejlődési eredmények sokkal kedvezőbbek voltak a szivárványos pisztrángnál, amelyek pedig éppen olyan nagyságú s tökéletesen ugyanazon viszonyok között levő másik aquariumba voltak. Ezek hat hét alatt 4 cm-ről majdnem 8 cm hosszúságúakra nőttek az aquariumban.

A következő évben ismét benépesítették pontyivadékkal a kísérleti állomáson az aquariumot s hogy a halak lehetőleg ugyanazon viszonyok között legyenek mint a tóban, az aquariumot a tóba állították. Gondoskodtak arról is, hogy az aquariumba befolyó víz kellő mennyiségű természetes és mesterséges táplálékot vihessen be magával. Mindezek dacára az eredmény ugyanaz maradt, a mi az előző évben volt, a halak alig fejlődtek.

A mutatkozó jelenséghez nem találta meg mindjárt a magyarázatot Hoffbauer, mert ha azt valószínűnek tartotta is, hogy a halaknak, úgymondhatni, fogságbátétele befolyásolja a növekedést, a hátramaradás okát legközvetlenebbül azzal tudta volna magának megmagyarázni, ha a halak betegeskedtek volna, vagy kevesebb táplálékot fogyasztottak volna, amit azonban éppenséggel nem lehetett mondani.

Ekkortájt figyelmeztették őt Semper-nek a Lymnaeus stagnalis növekedési feltételeiről írott művére, a mely további kísérleteinél öneki támaszpontot is nyújtott.

Semper ezen munkájában, kísérletei alapján azt állítja, hogy a Lymnaeus stagnalis (vizicsiga) növekedése egyedül attól függ, mekkora vízmennyiségben él, illetőleg ha többen élnek együttesen, mekkora vízmennyiség jut egyre-egyre. Két irányban is fojytatta kísérleteit t. i. egykoru csigákat egyazon időben széthelyezett kü-

lönböző nagyságú aquariumokba, s különböző mennyiségű, de egykorú csigákat helyezett egyenlő nagyságú aquariumokba. Egyebekben az elbánás, főképp a táplálás, egyedenként ugyanaz volt.

Az eredmény a kétirányú kísérletekből tökéletesen egyöntetűnek mutatkozott, 100 cm³ vízben a csigák 5 mm.-re nőttek, 250 cm³-ben 9 mm.-re, 600 cm³-ben 12 mm.-re és 2000 cm³-ban 18 mm.-re. A növekedésben való elmaradást — úgy tartja Semper — itt csakis a vízmennyiséggel lehet elfogadhatólag megmagyarázni, de nem a kombinációba vehető kevesebb táplálékkal, oxigénszegényebb vízzel, ártalmas gázokkal, kedvezőtlen világossági, levegő és hőmérsékleti viszonyokkal. Szerinte ugyanis a vízben van valami eddig még ismeretlen anyag, mely ha maga nem tápláló is, elősegíti a fejlődést s ez az anyag nagyobb tömegű vízből könnyebben jut be az osmosis révén a hal testébe, mint kevés vízből.

Hoffbauer a Semper tanulmánya alapján fogott most hozzá kísérleteihez. Az aquariumok, amelyekbe a pontyokat helyezte, körülbelül 1/3 köbméteresek voltak. Az első aquariumba 2 db., a másodikba 4 db., a harmadikba 6 db. s a negyedikbe 10 db. egyivású 8—9 mm nagyságú pontyivadékot helyezett be június 8-án s az október 26-án történt lehalászásnál azt találta, hogy az első aquarium halai átlagban 79·5 mm-re a másodikikét 72·5 mm-re, a harmadikéi 64·17 mm-re a negyedikéi 57·78 mm-re nőttek. Az eredmény tehát igazolta a pontyokra vonatkozólag is Semper azon tapasztalatát, hogy az egyedekre jutó vízmennyiség befolyásolja a növekedést. Természetesen a 4 aquarium tökéletesen ugyanazon viszonyok között volt. Voltak bennök vízinövények s gyakran kaptak friss vizet is, hogy a víz oxigénben szegény ne váljék bennök.

Daczára a Semper-féle tapasztalatoknak Knauthe azt a nézetet védelmezi, hogy a víz kémiai sajátságai

hogy ugyancsak háborog ám a tó vize és hull bele a ménkü, ugy mennydörgött, hogy alig bírta elmondani, hogy mér' gyütt, hogy azt mongya: „most meg már Isten szeretne lenni az az asszony...“ alig hogy elmondja ezt — hát egy retteneteset „zördül az ég“ és agyoncsapja a csaszárságot mindenestül úgy, hogy nem maradt belőle meg más csak az az ütött-vétett putri, a mi volt, benne meg az asszony, a kezében meg egy cigány-hal, a mit éppen vacsorára tisztított... Ismer rege-világunk egy halastót is, a melyiken egy szegény halász halászott, a kinek egy kis csónak, egy háló és egy evező volt mindene, amije volt, de a ki azért megelégedve éldegélt, mert hogy mindig elég halat fogott, amint egyszer halászik, hát csak látja, hogy a kerítéssel annyi halat og, hogy alig győzi őket csónakjába mind beleszedni. „Vigan evédzett a nagy munka után kilelé, hogy azt mondja: „Viszi őket a piacra... már csak egy kőhajításnyira volt a parttól, mikor megfeneklett csónakjával! Nem tudta elképzelni, hogy miféle baleset lehet ez minden oldalról próbálta már eltámasztani a csónakot, de hát, se ki — se be.“ Nagysokára, mikor már úgy megdolgozott, hogy patakban folyt le róla a víz, akkor látja, hogy csónakjával együtt egy rettentő nagy hal hátán van, nosza ki is ugrott erre esze nélkül a ladikból, de ideje is volt, mert éppen hogy csak az életét tudta megmenteni. Felütötte utána a fejét a vízi csoda s eltatolta utána a száját, a melyik „a pokol kapujához hasonlított...“ Egy másik halászlól is esik szó, ez nem jutott ugyan ekkora nagy bajba, de azért ő is nagyott nézett, mert hogy a mint kihúzta a hálóját, hát látja, hogy egy fehér, egy vörös, egy sárga meg egy kék halat fogott

egyszerre. Négyszáz ezüst pénzt adott neki értük a török császár.

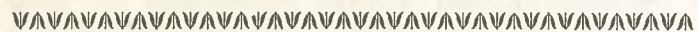
Nem fog ártani a halkirályoknak, ha velük egy füst alatt a halemberekről is szót ejtünk, annyival is inkább nem, mert hogy ilyenekről is sokat tudnak ám a halászok mondani. Legnevezetesebb közülök Hany Istók, kit 1749. márczius 15-én a Király-tóból fogtak ki, erről a csodalényről sok hihetetlen dolgot beszélnek. Képe Eszterházán a kastélyban látható. A kapuvári anyakönyv szerint körülbelül nyolcz éves lehetett, midőn a vízről kifogták, hol békákkal és halakkal táplálkozott s rendkívül ügyességgel úszott Kuktának alkalmazták a kastélyban. de egy év múlva, mikor már beszélni is tudott és a ruhához is hozzászokott, megint csak nyomtalanul eltűnt... Egy spanyolországi ha emberről is sokat tudnak mondani a víziemberek, ez egy szegény földműves család gyermeke volt, a kim már kiskorában kiütött a hal természet: Egyedüli öröme az volt, ha a vízben lubiczkolhatott, minduntan leszökött a folyóra és minden szabad idejét a vízben töltötte. Kiünő úszó volt, óra számra kibírta a víz alatt; mígnem azután egy szép napon végkép megszökött hazulról és szülei évek hosszú során át nem is látták, mindaddig míg egyszer a halászok hálójába nem keveredett. Ez a tengeri szörny tökéletes ember volt, esakhogy a hátgerince hal pikkelyekkel volt fődve, a haja zöld volt s a lába újjain és kezén úszó hártványok voltak... arca azonban évek multán sem változott meg, úgy hogy szülei megismerték és ezentúl már igen vigyáztak rá, nehogy megint megszökjék — később ő maga is beletörődött sorsába és sokáig élt falujában, igen jámbor volt s postás legénye lett a községnek...

mellett annak oxygentartalma döntő arra nézve, hogy a halak az aquariumokban vagy más ily szűk helyen jól fejlődjenek.

Ezzel szemben Hoffbauer elegendőnek tartja reámutatni a szivárványos pisztrángoknak már említett fejlődésére, mondván, hogy ha ezek a hasonlíthatatlanul oxygéndúsabb vizet kívánó halak hat hét alatt 4 cm.-ről 8 cm.-re tudtak megnőni ugyanabban az aquariumban s ugyanazon viszonyok között, mint a melyekbe más évben a pontyok jutottak, úgy azt sehogy sem lehet feltételezni, hogy a pontyoknak a növekedésben való elmaradását a víz oxygénben való szegénysége okozta volna. Sokkal inkább arra lehetne gondolni, hogy a szivárványos pisztrángnak kevesebb vízmennyiség kell a növekedéséhez mint a pontynak, legalább a mi az első időkben való fejlődést illeti.

Reméli különben Hoffbauer, hogy további kísérletei alapján reáfog jönni arra, hogy miben is áll tulajdonképpen a ponty és pisztráng ezen különböző növekedésének az oka, a melyet az oxygénszükséglettel illetőleg oxygénfelvétellel nem lehet kielégítőleg megmagyarázni.

m.

Oroszország halászata.

Irta: Landgraf János.

V. (Folytatás.)

Statistika és halkereskedelem.

Hogy minél inkább láthassuk a halászatnak az orosz nép közgazdaságában birt jelentős szerepét, nem mulaszthatom el legalább a fogások eredményéről, a forgalomba vitt halak mennyiségéről és értékéről néhány adatot felsorolni. Sajnos, mint nálunk, Oroszországban is kevés az erre vonatkozó irodalom, legalább olyan adatokat, a melyek világot vetnének arra, hogy hányan élnek a halászatból, mennyi a halászatra szolgáló vízi járóművek száma értéke, általában mily tökéletes fekszik magában a halászati iparban stb., nem találtam adatot, holott pedig a hű és teljes képhez ezek okvetlenül szükségesek volnának.

Az állami javak miniszteriumának 1893-ban megjelent „Die Land- und Waldwirthschaft Russlands“ című kiadványában dr. Grimm O. A. azt írja, hogy Oroszország európai felében circa 67.000,000 pud (1

pud = 1638 kgm.) halat fognak. Ugyanezen szerző szerint ez a mennyiség a következőképpen oszlik meg azon négy különböző részén Oroszországnak, a mely előáll, ha az északi szélesség 55° és a keleti hosszúság 40° (Greenwichtől számítva) két egyenes vonalat húzva gondolunk.

25.172,277 pud.			
40° k. h.			
	pud		pud
Lazaczfélék	140,500	Lazaczfélék	40,000
Heringfélék	1.540,000	Egyéb fajták	5,000
Tőkehal-félék	670,000		
Félszegűszo-			
(Rhombus)-félék	155,000		
Tokfélék	6,100		
Egyéb halak	625,010		
	3.135,600		90,000
Tavi halak:		Tavi halak:	
Lazaczfélék	2.160,000	Lazaczfélék	360,000
Egyéb fajták	14.767,677	Egyéb fajták	1.659,000
	16.927,677		2.019,000
Folyami halak	1.500,000	Folyami halak	1.500,000
Összesen	21.563,277	Összesen	3.609,000
55° é. sz.			
	pud		pud
Heringfélék	302,000	Heringfélék	7.500,000
Tokfélék	412,550	Tokfélék	1.675,500
Egyéb fajták:		Lazaczfélék	82,760
Tengeri halak	1.624,000	Egyéb fajták	21.395,875
Folyami halak	5.879,050		
	8.217,600		30.654,135
Tavi halak	227,000		
Folyami halak	1.500,000	Folyami halak	1.500,000
Összesen	9.944,600	Összesen	32.154,135
40° k. h.			
42.098,735 pud.			

Grimm dr. számítása szerint Oroszország európai részén az évi zsákmány kitesz:

tok-félékből	kb. 2.100,000 pud.
lazac-félékből	" 2.800,000 "
hering-félékből	" 9.500,000 "
egyéb tengeri halakból	" 2.500,000 "
egyéb édesvízi halakból	" 4.000,000 "
összesen	67.900,000 pud.

Eme mennyiségből esik pedig

a Kaspi-tóra	kb. 30.700,000 pud. vagyis 46%
folyókra és édesvizekre	" 25.000,000 " 37 "
Asowitengerre	" 5.400,000 " 8 "
Feketetengerre	" 2.800,000 " 4 "
Keletitengerre	" 2.000,000 " 3 "
Fehér- és Jegestengerre	" 1.200,000 " 2 "

Finnlandot illetőleg a hivatalos statistika már egészen pontos adatokat szolgáltat. Ezek szerint az évi átlag 1881-től 1885-ig és 1886-1890-ig a következő volt kilogrammokban:

heringekből	10.758,824 és 11.618,927
rjapuskából (Coregonus albula)	3.753,226 és 3.927,390
szigből (Cor. Lavaretus)	900,541 és 1.358,381
lazacz és pisztrángból	512.542 és 659,850
killoból (Clupea sprattus)	14,910 és 14,000
egyéb halakból	2.856,655 és 3.032,531
összesen	16.796,698 és 20.611,079 kg.

Az ország ázsiai részét illetőleg csak néhány szám-
adatot adhatok. Így az *Irtis* folyó felső részén és az
általá táplált *Saizan* tóban mintegy 35,000 pud halat
fognak évenként. 1896-ban a *Ssachalin*-féle vállalat
268,790 pud haltrágyát adott el Japánba, a melynek
készítéséhez több mint 150 millió darab hering szük-
séges. Eme számok természetesen csak hozzávetőlegesek
és az ottani vizek halbőségéről annál kevésbé tájékoz-
tathatnak, mert a kihasználás, különösen a tengeri
halászatoknál még mindig nem érte el a tetőpontját.
Már az édesvizeket illetőleg egyik-másik helyen a ha-
nyatlás jelei mutatkoznak, a mit a lábrakapott zsaro-
lásra vezetnek vissza. Így erősen megcsappant a Baikal
tóban és az ezt tápláló vizekben az *omlja* fogás.

A forgalomba kerülő halak és halkészítményeknél,
éppen úgy, mint más áruknál is történik, bizonyos
szentrumok közvetítik a kereskedelmet. Ilyenek ezidő-
szerint a Wolga mellett: Zarizyn, Szaratow, Szyzrany,
Nisni-Nowgorod; a Don mentén: Taganrog, Odessza,
Archangelsk, Reval-Pleskan stb. A Kaspi-tenger összes
halai például Zarizyn-en át kerülnek forgalomba. Nisni-
Nowgorod piacán, a Wolgai halak és a Szibériából
valók találkoznak, ellenben Rostow csakis az Azowi-
tengerből való halakat közvetíti.

A halak szállítása 3 féleképpen történik Oroszország-
ban: tengelyen, víziutakon és vasuton. Mert a fogási
központok többnyire a birodalom széleire esnek, a hova
még vasutak alig vezetnek, a halárnk tömege víziutakon
szállítatik, avagy pedig télen és ott a hol a víziutak
hiányoznak — kocsikon.

Amint már említettem, a birodalom nagy folyói és a
téli nagy hidegek fontos tényezők a távol fekvő piaczo-
knak élő és friss halakkal való ellátásánál. Hogy egyebet
ne említsek, itt van a Fehér tengerbeli nawaga, a mely
fagyasztottan egész Odesszáig sőt Asztrachanig, a szibé-
riai nejma és muksim pedig a birodalom fővárosáig
eljut.

A birodalom legnagyobb részére Szentpétervár és
Moszkva, a nyugati részre nézve pedig Varsó képezi
azokat a gőczpontokat, a hol az orosz halárú összegyűl.
Az értékes süllőt, tokfélét és kaviárt főleg Varsó jut-
tatja a külföldre. Odessza ellenben az olcsóbb árút, így a
sózott halakat, a vörös kaviart stb. gyűjti, hogy Balkán
államok felé tovább irányítsa.

Déloroszország legértékesebb halárúi többnyire Mosz-
kvába mennek, a hol a lakosság leggazdagabb része a
bőjtön kizárólag abból él. Már Szentpétervár jóval
kevesebbet fogyaszt ezen drágább árúból, a mi részben
annak a következménye is lehet, hogy kedvezőbb fekvé-
sénél fogva könnyebben jut az északnyugati vidék
kiváló szig-jéhez és lazaczához.

Nem érdektelen jelenség az sem, hogy Oroszország
daczára 67 millió pud saját termésű halának, még be-
vitelre is szorul, a mennyiben évenként mintegy 9 millió
pud halat importál. E szerint tehát európai Oroszország
halszükséglete 76 millió pudra terjed, a melyből hiva-
talos adatok szerint 36% vasuton, 17% vizen jut for-
galomba, 47% ellenben egyiket is másikat is elkerüli,
a mennyiben a fogási helyek közelében, nagyobb szállí-
tás nélkül kerül a fogyasztókhoz.

A vasutak részéről közzétett adatok szerint az orosz
vasutakon 1893—1895-ig a következő mennyiségű halat
szállították ezer pudokban:

	1893	1894	1895
különféle élő s friss halat és			
rákot	2 204	1,732	1,601
tok-félét	1,026	936	920
heringet	11,379	10,298	9,401
sózott, szárított, aszalt és füs- tölt halat	11,778	10,364	12,185
egyéb halárut	726	700	707
összeen	27,113	24,030	24,814

A vizen szállított halárúnak tulnyomó része t. i. 97%
a Wolga vízvidékéről való. A közlekedésügyi minisz-
terium adatai szerint, a nevezetesebb folyami kikötő-
városokban a következő volt a halforgalom ezer pudokban:

	1892	1893	1894
Zarizyn-ben	3,515	5,357	3,537
Nisni Nowgorod-ban	1,290	1,960	1,725
Rostow-ban	1,094	1,474	1,101
Szarotow-ban	558	668	604
Kasan-ban	263	324	248
Perm-ben	190	145	188
Rybink-ben	98	134	115

Mindezen számok élénken tanuskodnak az orosz
halászati ipar fejlettségéről, a melyben különösen a
Kaspi-tengeré áll első helyen. Előnyös és jó közleke-
dési vonalaira tekintettel ez a vidék látja el nemcsak
Közép-Oroszországot, de annak északnyugati, déli és
délnyugati részeit is, sőt víziutjain át, haltermékeinek
jó része még a Keleti tengermenti tartományokba is
eljut. Csupán Lengyelországban észlelhető az, hogy az
asztraháni hal nem bír a külföldi árúval — leginkább
a heringgel — versenyezni.

A halárúk piaczképességére tudvalevőleg igen nagy
befolyással vannak a szállítási vállalatok helyes tarifái.
A jelenleg érvényes vasúti tarifák szerint a halárukat
Oroszországban két csoportba osztják és pedig *I. friss
árú*: élő, fagyasztott és jégbe csomagolt halak, *II.
konservált árú*: aszalt, szárított, füstölt és sózott halak.
Az árú minősége, a szállítás milyensége nevezetesen,
hogy darabárú avagy teljes waggonrakományként,
hogy gyors- avagy teherárúként történik-e a szállítás,
7 féle tarifa-tételt alkalmaznak, a melyeket az orosz
ábe kezdőbetűivel jelölnek meg. Az alábbiakban példa-
képpen idézzük eme tételeket kopek és pudokban:

	A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
1000 werstre	70·83	56·67	47·22	36·33	33·61	30·0	22·99
2000 „	125·00	100·00	83·33	66·50	48·50	46·60	33·82

Az értékesebb halárúk, mint wjasiga, caviar, füstölt
lazacz és szig, schamaja és conservek fuvardíját az I.
categoria díjtételei alapján számítják és pedig pudon-
kint 1000 werstre 85 kopeket tehervonatokon, 1 rubel
42 kopeket pedig gyorsvonatokon. 2000 werst távolságra
pedig 1 rubel 50 kopeket illetve 2 rubel 50 kopeket.
Egyedül rákokra alkalmazzák a II. osztály díjtételeit
vagyis ezek teherárú díjak ellenében gyorsvonaton
szállítatnak.

Még olcsóbb a gőzhajón való szállítás díjtételei. Így
a II. csoportba tartozó árúk után szednek Odesszától
Batumig 11 kopeket, Bakutól Astrachanig 15 kopeket,
Bakutól Nisni-Nowgorodig 31 kopeket pudonkint.

A halárúk értéke tudvalevőleg nagy ingadozásnak
van alávetve az arra befolyó nagyon is sokféle ok miatt.
Különösen ingadozó pedig a fagyasztott árúé, mert tartha-
tósága talán méginkább függ az időjárástól, mint az egyéb
halaké. Míg az idő meglanyhulása ennek rohamos sülye-
dését eredményezi, addig állandó kereslet mellett ok-

vetlenül emelkedik olyan halfaj ára, a melyknél a kínálat bármi oknál fogva csökken. Tanulságos példát szolgáltat erre nézve az astrachani hering, a mely annyira fogyott, hogy míg 1885-ben mintegy 330 millió darabot, addig 1897-ben csak 70 millió darabot fogtak. Ezen időszak alatt ezen áru átlagos ára a zarizyni piacon 100 darabonként és rubellekben így alakult:

	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896
legfinomabb minőség	28.04	—	38.16	42.37	50.82	50.82	90.81
I. rendű áru	23.86	26.35	30.88	37.84	46.17	46.17	54.55
II. rendű áru	19.53	22.29	—	34.00	40.06	40.06	44.22

Különösen érdekes ebben az, hogy ugyanazon idő alatt a külföldről eredő heringek ára, így a norvégiaiaké hordónként 10.31 és 13.68 rubel; a svédheringeké pedig 7.18 és 10.94 rubel minimum és maximum között ingadozott.

Ugyanazon időben a zarizyni piacon az egyéb friss halak ára ez volt pudonként rubellekben értve:

friss:	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896
Süllő I. r.	2.73	2.25	3.40	3.60	3.70	2.88	2.96
Süllő II. r.	1.99	1.79	3.00	2.81	2.63	2.50	2.63
Ponty élve fagyaszottan	2.54	2.21	2.83	3.27	2.58	3.06	2.83
csuka nagy	1.97	1.55	2.16	2.36	2.20	2.13	2.15
dévér nagy	2.01	1.84	2.44	2.43	1.61	2.07	2.51
fehérlazac	10.30	11.74	11.00	15.25	15.54	16.75	18.13
tok ikra nélkül	8.75	8.38	11.00	8.46	8.28	8.57	12.34
tok zsigerelve	6.29	7.00	—	7.47	7.36	7.62	10.41
szevorjúgá	5.97	6.34	—	7.15	7.23	7.91	9.00
viza	6.44	6.69	—	6.75	6.42	7.27	8.65
kecsege nagy	8.08	12.25	12.50	20.75	16.00	14.42	21.39
kecsege apró	6.67	9.16	11.50	9.88	7.05	7.89	10.72
sózott:							
süllő nagy	1.65	1.27	1.43	2.46	4.48	1.86	2.18
süllő apró	1.09	0.97	1.08	1.44	1.44	1.33	1.58
kőszüllő	0.82	0.95	1.31	1.24	1.00	1.22	1.21
ponty nagy	1.78	—	1.56	2.00	1.97	2.15	2.18
tarauj	0.60	0.78	0.83	0.99	0.80	1.06	0.99
tok nagy	6.78	6.25	—	6.75	8.12	8.25	8.08
tok apró	3.18	4.00	—	5.28	6.05	—	6.67
viza	6.10	6.38	—	6.46	6.80	—	6.67
szewrjúgá	5.85	5.75	—	5.87	6.33	6.55	6.14

Oroszországnak a nemzetközi halkereskedelemben való szerepét illetőleg megemlítendő, hogy az bevételre szorul, de sőt, hogy a bevétel jóval fölözi a kivitelt, kivéve annak finnlandi részét, a mely tartományban az export nagyobb az importnál.

Az importált halak bevételi vám alá esnek; fizetendő pedig aranyban pudonként:

	rubel
különböző konszervért	5.—
friss halért: tőkehal, rombus és pisztráng	2.40
egyéb halakért	—12
marinírozott halak és caviárért	5.—
sózott és füstölt halakért (hering kivételével)	1.20
sózott és füstölt heringekért, minden egyéb szárított és aszalt halért	—27
osztriga és tengeri rákért, a mennyiben nem légmentesen záró dobozokban vannak	2.40
halenyv és gelatinért	6.—
halcsontért	2.80
spongyáért	2.40
halzsir és nyers spermacetért	—75

	rubel
tisztított spermacetért	1.70
tisztított halzsirért	2.20
halbőrért: nedvesen sózva	—25
szárazon	—50
kikészítve	11.—
rozmár és kikészített jegesmedvebőrért	50.—
ugyanezekért nyersállapotban	6.60
gyöngyház és borostyánért	3.—

Oroszország leginkább friss, sózott és füstölt halakat, végül kaviárt exportál, ellenben főleg olcsó halakat (mintegy 80% heringet) importál, minek folytán kereskedelmi mérlege úgy alakul, hogy bevitele pld. 1895-ben súly szerint majd tízszer akora volt, mint a kivitele, holott érték szerint ugyanezen évben 4.9 millió rubel behozattal szemben 13.5 millió értékű kivitelt mutatkozik.

Egyébként az 1895. évi orosz halkivitelre nézve a vámhivatal következő adatokat közli, a mely szerint külföldre szállítottak:

	pud	rub. értékben
vörös kaviárt	172,265	525,501
egyéb kaviárt	23,791	1.442,008
friss halat	213,391	1.080,124
marinírozott halat	290	2.658
sózott és füstölt halat	615,280	1.823,798
összesen	1.031,750	4.899,720

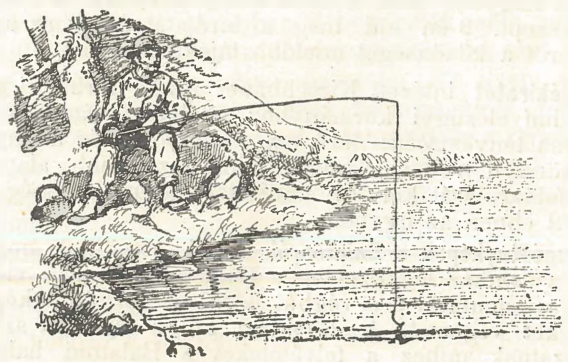
Ugyanezen adatok szerint a friss halból Németországra 66.7% [kaviárból 40%], Ausztria-Magyarországra 23%, Romániára 9.4% esik. A vörös kaviárnak 63%-t Törökországba, a sózott és füstölt halak 89%-a pedig Romániába szállították.

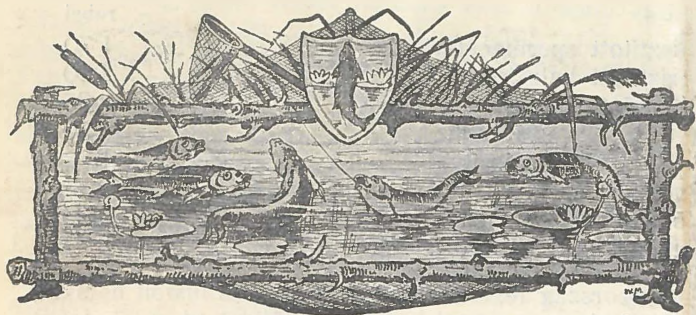
Ugyanebben az évben bevitték pedig Oroszországba:

	pud	rub. értékben
friss halat (tőkehal, rombus és pisztráng)	1,685	5,871
egyéb halakat	276,606	876,141
marinírozott halat	104,331	1.452,430
sózott és füstölt halat	502,410	717,078
heringet és egyéb szárított és aszalt halat	7.021,410	9.789,283
Archangelskban vámentesen feladott halat	797,495	657,083
összesen	8.703,937	13.497,841

Mint ebből is kitetszik az Orosz birodalomba leginkább a néptáplálék számba menő olcsóbb fajta áru, így főleg a hering megy és pedig Angolország szállít ebből 47.4%, Svéd- és Norvégország 37.6%, Németország 12.5%, Hollandia 1.6%, egyéb államok 0.9%.

(Folytatjuk.)

◦ VEGYESEK ◦

Halászati kiállítás Bécsben. Darányi földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy az e hó 6-án megnyitandó és Ferencz Ferdinánd trónörökös Ő Fenségének védnöksége alatt álló bécsi nemzetközi halászati kiállításon az orsz. halászati felügyelőség is részt vegyen, mint kiállító. Ehez képest nevezett felügyelőség egy gyűjteményes kiállítást jelentett be, a melyben egy nagy halászati térkép és több grafikon tünteti fel halászatunknak ezidőszerinti állását, valamint annak emelésére irányuló állami és magánosok törekvését. Láthatók lesznek továbbá a gazdaságilag fontosabb halfajok domború képei, egyes speciálisabb fogóeszközök, a halfeldolgozást jelentő különböző konservek, irodalmi termékek stb. Az előrehaladt rendezési munkálatok miatt a kiállítás végrehajtóbizottsága csupán csak 30 m² falterületet és ehhez való alapterületet engedhetett már át olyan helyen, a mely Magyarország állami tekintélyének megfelel és közjogi helyzetének teljes kidomborítására alkalmas. A magyar csoportos kiállítás eme szűk keretének, különösen pedig annak a megokolására, hogy miért nem jelentünk meg élőhalakkal, egy tábla fog alkalmaztatni, azzal a felírással, hogy „Magyarország teljes halászata ezidőszerint a Pozsonyi mezőgazdasági kiállításon van bemutatva”. Megemlíjük, hogy a bécsi nemzetközi halászati kiállítás meglehetősen nagyszabásúnak ígérkezik, a mennyiben a legtöbb európai államon kívül még China és Japán is részt vesznek abban. Program szerint szept. 6-án nyílik meg és 15 napig vagy 21-ig tart.

A pozsonyi halászati kiállítás előkészületei serényen folynak s nincs kétség, hogy a megnyitásig tökéletesen elkészül. A külön csarnok, melyben elhelyeztetett, van akkora mint a minő a milleniumi kiállításon volt, azzal a különbséggel, hogy míg az utóbbiban csak 13 aquarium talált helyet, a pozsonyiban 28 lesz felállítva. Ez egymagában eléggé mutatja, hogy az élőhalak kiállítása sokkal nagyobb lesz, mint az eddigiek voltak. A csoport-jury szept. 9-én ejti meg a bírálatát, hogy az anyag értékéről a közönséget mielőbb tájékoztathassa.

Emlékiratot intézett Kirschbauer Andor torbágyi lakos a földművelésügyi kormányhoz, melyben rámutatva az angolna tenyésztéssel járó nagy előnyökre és a tenyésztés könnyű voltára, annak minél szélesebb alapokon való felkarolását kéri. A miniszter tudtunkkal még nem döntött ebben az ügyben.

Mozgófényképek a Balatonról. Arról értesülünk, hogy az Uránia színház legközelebb a Balatont és annak vidékét óhajtja bemutatni s e végből jelenleg mozgófénykép felvételeket végeztet. A darabban külön fejezetet szánt a halászatnak, mihez a felvételeket a Balatoni halászati

részvénytársulat gözöseiről készítik. Kétségtelenül érdekes és tanulságos látnivaló lesz majdan a hígvízen folytatott halászás és tanyavetés is, de sokkal vonzóbb képet nyújthatna a jég alatti halászatnak bemutatása, mint a mely amannál sokkal erősebb, türelmet, kitartást és erőt egyaránt próbára tevő munkát igényel. Részünkről melegen ajánljuk az intézőknek, hogy a darabot ezzel a képekkel okvetlenül egészítsék ki.

A bajorországi halbiológiai és kísérleti állomás vezetője, a mi szakkörünkben is előnyösen ismert *Hofer Bruno dr.*, a jövő hónap folyamán ellátogat hozzánk, hogy kormánya megbízásából a magyar halászati viszonyokat tanulmányozza, különösen pedig, hogy kecségéknek a bajor vizekbe leendő áttelepítése végett kecségeivadék beszerzésére nézve alkalmas forrást keressen. Érkezését a bajor kormány hivatalosan is tudatta, minélfogva a földművelésügyi miniszter az országos halászati felügyelőséget bizta meg, hogy nevezettnek minden tekintetben segítségére legyen. l—s.

Parajdi pisztrángász egyesület. Ez alatt a cím alatt alakult a múlt hó folyamán Udvarhely megye egyik városkájában: Parajdon egy egyesület abból a czélból, hogy „a pisztráng horgászatot sportszerűen űzze és minden lehető megtegyen a vizeiben levő pisztrángállomány megvédésére és szaporítására. Élén *Paget Olivier* ottani birtokos áll, a ki mint született angol az alapszabályok szerkesztésénél is az idevonatkozó angol mintákra támaszkodott. Részünkről szívesen üdvözljük az új egyesületet, úgyis mint elsőt, mely a társadalom tevékenységére támaszkodva iparkodik a Székelyföld hatalmas pisztrángos patakjai közül egy néhányat attól a szomorú sorstól megmenteni, melyre őket a székelyatyafiak dugázása juttatta. Ismerve az ottani patakoknak kiválóságát, meggyőződésünk, hogy az egyesület okvetlenül célt ér, amint az orvhalászokal szemben megküzdeni bír. fs.

A halak és a magasabb hőmérséklet. Kneuthe Károly megfigyeléseket végzett azon károkra vonatkozólag, melyeket a nyár magasabb hőmérsékletei a nyílt tavakban tartott halakban tesznek. E megfigyelések szerint a pisztrángok, melyek tudvalavólag a legérzékenyebb halak közé tartoznak, minden baj nélkül kiállták a június—augusztus hónapok folyamán a vizek fenekén mért és 10 esetben ismétlődő 18—20 foknyi és ugyanannyiszor ismétlődő 20—23 foknyi hőmérsékletet, sőt 5 esetben ismétlődő 25 foknyi hőmérsékletet is. Azonban mihelyt a hőmérséklet 26 foknyira emelkedett, a fiatal pisztráng-nemzedék tönkre ment, de az öregebbek még a 27 foknyi hőmérsékletet is minden baj nélkül kiállták. Más kevésbé érzékeny halfajok 4 órán át 30—37 foknyi hőmérsékletben még életben maradtak. (Biologisches Centralblatt.)

Mikrobák a heringpácban. Jelenleg mindenütt bacillusokat találnak, újabban még abban a sós lében is, a melybe a heringet áztatják. Egy orosz tudós fedezte fel, hogy ebben a folyadékban nem kevesebb, mint tízféle mikroba él. Hogy mily szerepet játszanak eme parányi szervezetek, azt ekkoráig még nem bírta megállapítani. Tény azonban, hogy magában a heringben nem talált mikrobákat, a mi kétségkívül nagyon megnyugtató azokra, a kik ezért a halért lelkesülnek.

